

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี
จังหวัดปทุมธานี

Community Participation in Administration of Pathum Thani
Municipality, Pathum Thani Province

รัศมี ทองสิริไพศรี¹ วิจิตรา ศรีสอน² สันฐาน ชยนนท์³

Russamee Tongsiripaisri, Wijittra Srisorn, Sunthan Chayanon

บทคัดย่อ (Abstract)

กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหลักการตามวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม อันเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ทันสมัยที่สุดของโลกปัจจุบัน การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาท ลักษณะ และองค์ประกอบของประชาคมเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 3) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีและ 4) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ใช้เป็นวิจัยเชิงผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือประชากรในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี จำนวน 394 คน ตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Least-Significant Difference (LSD) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือบุคลากรในเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีและคณะกรรมการชุมชนจำนวน 17 คน แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทและลักษณะของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เป็นผู้เสริมสร้างจิตสำนึก ความสามัคคี เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เป็นสื่อกลางในการรับฟังรวบรวมมีความคิดเห็นและปัญหาของชุมชน และเป็นหน่วยงานการประสานโครงการ

Received: 2021-05-29 Revised: 2021-07-19 Accepted: 2022-03-03

¹ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: s59463825045@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University

³ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University

กิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มทั้งหลายในชุมชน องค์ประกอบของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี ประกอบด้วยประธานกรรมการชุมชน 1 คน และกรรมการชุมชนไม่เกิน 8 คน 2) ระดับความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.11, S.D. = .45) 3) ประชาชนเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีที่มีเพศและรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 4) แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีพบว่า แนวทางที่ (1) การสร้างความรัก ความสามัคคีและเกื้อหนุนกันของสมาชิกในชุมชน (2) การส่งเสริมกระบวนการบริหารงานที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมของชุมชน (3) การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชน (4) การส่งเสริมให้สมาชิกมีความมั่นคงในอาชีพและรายได้ในครัวเรือน (5) การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง (6) การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และ (7) การพัฒนาระบบทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในชุมชนให้ทั่วถึง

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วม; การบริหารงาน; เทศบาลเมืองปทุมธานี

Abstract

The people's participation process is a participative political culture which is considered as the most up-to-date political culture at the present world. The research on "Community Participation in Administration of Pathum Thani Municipality, Pathum Thani Province" has the objective to: 1) study roles, characteristics, and components of Pathum Thani Municipality, Pathum Thani Province, 2) study levels of community participation in administration of Pathum Thani Municipality, Pathum Thani Province, 3) compare the levels of community participation in administration of Pathum Thani Municipality, Pathum Thani Province, and to suggest guidelines for promoting the community participation in administration of Pathum Thani Municipality, Pathum Thani province. the quantitative method, 394 Pathum Thani Province residents were sampled with stratified random selection. Questionnaires were distributed to collect the data. The statistics used include frequency, percentage, means and standard deviation, and the data were analyzed by using t-test and F-test values. Least-Significant Difference (LSD) tests were also conducted. As for qualitative method, 17 administration personnel members in Pathum Thani Municipality, and the community committee were interviewed with semi-structured interview forms where content analysis was performed. The results of the research revealed that 1) the roles and

responsibilities of the Pathum Thani Municipality, Pathum Thani province community included: (1) to promote awareness of unity, (2) to perform as a leader organization in carrying out various activities in the community (3) to serve as a mediator in listening as well as collecting opinions and problems of the community and (4) to act as a project coordinator among groups in the community. The components of the community consist of one community chairman and eight or less community committee members. The opinion towards the community participation indicated a high level ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = .45). The research suggests that Pathum Thani Municipality, Pathum Thani Province residents with different age, education level, and marital status does not show a significant difference in opinions towards the community participation. Pathum Thani province residents with different sexes and incomes point out a difference in opinions towards the community participation, ($p = 0.05$). Finally, the guidelines for the community, included: (1) Creating love, sense of unity, and support among the residents, (2) Promoting clear and distinct administration and community participation, (3) Ensuring life and properties security in the community, (4) Promoting household's income and career stability, (5) Encouraging continuing group activities in the community, (6) Building external relationship with other agencies, and (7) Developing all-encompassing community infrastructure and public assistance.

Keywords: Participation; Administration; Pathum Thani Municipality

บทนำ (Introduction)

การเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง เป็นดังกระแสเรียกร้องของสังคมให้หันกลับมาพิจารณารากเหง้าของตนเองตั้งแต่ความเป็นจริงของสังคม กระบวนการศึกษาเรียนรู้เพื่อความเป็นไทยหันมาสร้างจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง สร้างความรักในชุมชนและสิ่งแวดล้อม ให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างเข้มแข็งโดยประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน สาเหตุมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วคาดการณ์ได้ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท จากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ภัยธรรมชาติที่รุนแรง เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม วาตภัย เป็นต้น อันเป็นผลมาจากการทำลายธรรมชาติของมนุษย์ กระแสนิยมวัฒนธรรมต่างชาติ การบริโภคนิยม การว่างงาน ความขัดแย้งภายในประเทศ ส่งผลให้ความรัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทร คุณธรรมของคนในชุมชนลดลง จึงจำเป็นต้องพัฒนาส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถ

ปรับตัวให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งจะเป็นหนทางต่อการแก้ไขปัญหาและเป็นแรงหนุนต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน (พิเชฐ ทังโต, 2557)

แนวคิดทิศทางและกระบวนทัศน์ใหม่ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 การก้าวไปสู่วิสัยทัศน์สังคมไทยที่พึงปรารถนา จำเป็นจะต้องทำอย่างเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องไปในระยะยาว โดยการสร้างโอกาส หลักประกันและสภาพแวดล้อมให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตาม ประเมินผล เพื่อให้การพัฒนาสังคมไทยในอนาคตเป็นสังคมที่มีเศรษฐกิจดี สังคมไม่มีปัญหาและ มีการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคมได้มากกว่าทศวรรษที่ผ่านมา แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เป็นก้าวแรกของการนำวิธีการใหม่ในการพัฒนาประเทศมาใช้ เพื่อจัดระเบียบทางเศรษฐกิจและสังคม ให้สามารถบรรลุถึงสภาวะอันพึงปรารถนาของคนไทยทั้งชาติในอนาคต การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ได้เริ่มต้นจากการเปิดโอกาสให้คนไทยทุกกลุ่ม สาขาอาชีพและภูมิภาคของประเทศเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นและกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่การเริ่มจัดทำแผนแทนการกำหนดแผนจากภาคราชการแต่เพียงฝ่ายเดียวอย่างแต่ก่อน ซึ่งนับได้ว่าเป็นการเปิดศักราชกระบวนการวางแผนที่เน้นสร้างความร่วมมือร่วมใจกันผนึกกำลังอย่างสมานฉันท์ของคนในชาติ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ปรับแนวคิดการพัฒนาจากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งเน้นหลักมาเป็นการเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา รวมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการวางแผนจากการแยกส่วนรายสาขาเศรษฐกิจหรือสังคมที่ขาดความเชื่อมโยงเกื้อกูลต่อกัน มาเป็นการพัฒนาแบบรวมส่วนหรือบูรณาการเพื่อให้เป็นแผนพัฒนาฯ ที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้คนไทยส่วนใหญ่ของประเทศอย่างแท้จริง ยุทธศาสตร์ใหม่ที่เป็นหัวใจสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 มีสองประการ คือ ประการแรก การพยายามเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐกับประชาชนให้เกิดขึ้นมากที่สุด โดยการใช้ระบบความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคม รวมทั้งการที่จะให้มีหลักประกันด้านสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมด้วยสันติวิธี ประการที่สอง การปรับระบบการบริหารจัดการเพื่อให้มีการแปลงแผนไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการปรับกระบวนการและกลไกในการบริหารจัดการงบประมาณและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวและสัมพันธ์สอดคล้องกัน โดยยึดหลักการประสานงานภายใต้ระบบการจัดการพื้นที่กับภารกิจของหน่วยงานและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแผนงาน

การพัฒนาที่ผ่านมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 – 10 (พ.ศ. 2540 – 2554) ได้เน้นการพัฒนาแบบองค์รวม โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศอย่างรอบด้าน ขณะเดียวกันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด และกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ด้วยการพึ่งพาตนเองที่คำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากรภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2558) เพื่อให้

การพัฒนาประเทศไทยเป็นไปอย่างยั่งยืน ประเด็นเรื่อง “ชุมชนเข้มแข็ง” จึงได้รับการหยิบยกขึ้นมา กล่าวถึงเป็นอย่างมากในฐานะที่เป็นทางเลือกที่สำคัญของการพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง โดย การเพิ่มศักยภาพของคนและชุมชนให้เข้มแข็ง ส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นองค์กรควบคู่กับการ สร้างความมั่นคงด้านอาชีพและเพิ่มรายได้ ชุมชนเข้มแข็งจึงเป็นหนทางที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนา อย่างยั่งยืน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี” เพื่อศึกษา บทบาท ลักษณะ และองค์ประกอบของประชาคม ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี และแนวทางการเสริมการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็น ต้นแบบที่ดีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบาย นำนโยบายไปปฏิบัติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบทบาท ลักษณะ และองค์ประกอบของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
4. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเมืองปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี” เป็นการวิจัยผสมผสาน (Mixed-Methods Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง ปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 23,857 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2561) 2) กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำนวน ทั้งสิ้น 394 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973, อ้างถึงใน อรุณ จิรวัฒน์กุล 2557) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Least-Significant Difference (LSD)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลากหลาย (Maximum Variation Sampling) โดยใช้ตำแหน่ง ช่วงอายุ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ

การวิจัยเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน ตามทฤษฎีของ Polkinghorne (1989, อ้างถึงใน Creswell, 2007) จำแนกได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1) เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี และปลัดเทศบาล และหัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน จำนวน 3 คน

2) คณะกรรมการชุมชน ได้แก่ ประธานชุมชน และกรรมการชุมชน จำนวน 4 คน

3) สมาชิกของชุมชน จำนวน 10 คน

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการจัดหมวดหมู่ของแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัย (Research Methods)

1. ผลการวิเคราะห์บทบาท ลักษณะ และองค์ประกอบของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีผลจากการวิเคราะห์บทบาท ลักษณะ และองค์ประกอบของประชาคมเทศบาลเมืองปทุมธานี มีผลดังนี้

1.1 บทบาทของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 เป็นผู้เสริมสร้างจิตสำนึก ความสามัคคี การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของผู้อยู่อาศัยในชุมชนและของสังคม

1.1.2 เป็นผู้ดำเนินการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กิจกรรมประเพณี ท้องถิ่นกิจกรรมสาธารณสุข กิจกรรมพัฒนาอาชีพ และการปรับปรุงชุมชน

1.1.3 เป็นสื่อกลาง ในการรับฟังรวบรวมความคิดเห็นและปัญหาของชุมชน รวมทั้งสะท้อนความต้องการและข้อเสนอของชุมชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

1.1.4 เป็นหน่วยในการประสานโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มทั้งหลายในชุมชนและระหว่างผู้อาศัยในชุมชนและองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งชุมชนแห่งอื่น ๆ

1.2 ลักษณะของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือชุมชนมีการเรียนรู้และรู้เท่าทันข่าวสาร และมีการเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

1.2.2 เป็นชุมชนที่มีการจัดการตนเอง ด้วยระบบการบริหารจัดการในกิจกรรมที่สำคัญคือการวางแผน การจัดกระบวนการรู้องค์กรภายในของชุมชน การลงมือปฏิบัติตามแผนงาน และมีการประเมินผล

1.2.3 เป็นชุมชนที่มีความรัก ความหวงแหน ความรู้สึกเป็นเจ้าของในชุมชน

1.2.4 เป็นชุมชนที่มีความสงบสุขและคนในชุมชนในมีคุณภาพและคุณธรรม

1.3 องค์ประกอบของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังนี้ ชุมชนในเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีแต่ละชุมชนจะมีคณะกรรมการชุมชน

จำนวน 9 คน ที่เป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชนในการดำเนินงานประสานงานติดต่อระหว่างชุมชนและเทศบาล ตามรูปแบบการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนดังนี้ คณะกรรมการชุมชนชุดหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการชุมชน 1 คน และกรรมการชุมชนไม่เกิน 8 คน

2. ผลวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของตอบแบบสอบถามผลการวิเคราะห์พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 69.54 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.89 สถานภาพ สมรส จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 65.22 ระดับการศึกษา ปริญญาตรีจำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 72.84 ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80 และรายได้น้อยกว่า 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 49.49

2.2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ภาพรวม พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาพรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับทุกข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ท่านได้ร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการจัดทำแผน รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการโครงการในการพัฒนาเทศบาล ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และท่านมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของเทศบาล ตามลำดับ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ภาพรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ท่านได้ร่วมระดมความคิดเห็นในการวางแผนยุทธศาสตร์ รองลงมา ได้แก่ ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย หรือแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีและได้นำไปดำเนินการในชุมชนให้บรรลุเป้าหมาย ท่านได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้กับเทศบาลท้องถิ่นเพื่อให้แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม บรรลุผลเช่น บริจาคเงิน ที่ดิน และอื่น ๆ ท่านมีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่วางไว้ เช่นประชาชนในเทศบาล หรือชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และท่านได้เป็นกรรมการในการพิจารณางบประมาณตามแผนงบประมาณ ตามลำดับด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาพรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการจัดทำแผนงาน หรือโครงการด้านการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ

รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาลในการจัดทำแผนงาน หรือโครงการด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีท่านมีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาลในการจัดทำแผนงาน หรือโครงการด้านการ พัฒนากีฬาและนันทนาการท่านมีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาลในการจัดทำแผนงาน หรือโครงการด้านการ พัฒนาสาธารณสุขโรค เช่น ถนน และไฟฟ้า เป็นต้นและท่านมีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาลในการจัดทำแผน หรือโครงการด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชน ตามลำดับ ด้านการมีส่วนร่วมใน การประเมินผล ภาพรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ระดับการเสริมสร้างความเข้มแข็งอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจาก ค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าในการปฏิบัติตาม แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของเทศบาล รองลงมา ได้แก่ ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการติดตาม และประเมินผลแผนงาน หรือโครงการของแผนพัฒนาเทศบาลท่านได้มีโอกาสเข้าร่วมควบคุมและ ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลท่านได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้ ทรัพยากรของเทศบาล และท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสการบริหารงานของ เทศบาล ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานีจำแนกตามเพศพบว่าในภาพรวมแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานีจำแนกตามช่วงอายุในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานีจำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

3.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานีจำแนกตามสถานภาพ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

3.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานีจำแนกตามอาชีพ ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของ LSD ได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ พนักงาน บริษัทกับอาชีพอื่น ๆ (แม่บ้าน) นอกนั้นไม่แตกต่าง

3.6 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของ LSD ได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอาชีพ ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ รายได้ น้อยกว่า 20,000 บาท ต่อเดือน กับ รายได้ มากกว่า 30,000 บาท ต่อเดือน และ รายได้ 20,000 - 30,000 บาท ต่อเดือน กับ รายได้ มากกว่า 30,000 บาท ต่อเดือน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ รายได้ 20,000 - 30,000 บาท ต่อเดือน กับ รายได้ มากกว่า 30,000 บาท ต่อเดือน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ รายได้ น้อยกว่า 20,000 บาท กับ รายได้ 20,000 - 30,000 บาท ต่อเดือน และ รายได้ 20,000 - 30,000 บาท ต่อเดือน กับ รายได้ มากกว่า 30,000 บาท ต่อเดือน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ รายได้ น้อยกว่า 20,000 บาท กับ รายได้ 20,000 - 30,000 บาท ต่อเดือน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ รายได้ 20,000 - 30,000 บาท ต่อเดือน กับ รายได้ มากกว่า 30,000 บาท ต่อเดือน

4. ผลการวิเคราะห์แนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

การวิเคราะห์การให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ในภาพรวม พบว่าสมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง พร้อมทั้งจะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนและชุมชน มีกระบวนการของชุมชนที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องนี้เป็นวิถีของชุมชน ภายใต้การสนับสนุนของผู้นำองค์กรชุมชนในลักษณะเปิดโอกาสให้กับสมาชิกทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วม โปร่งใสและพร้อมที่จะให้ตรวจสอบสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชน ร่วมคิด ตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและพัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการชุมชน และเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชน มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วยการพัฒนาทุก ๆ ด้านของชุมชนที่มุ่งการพึ่งตนเอง เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คนและมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนการพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด มีเครือข่ายความร่วมมือกับการชุมชนอื่น ๆ ท้องถิ่นภาคประชาสังคมและองค์กรเอกชน ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน

อภิปรายผล (Research Discussion)

1. บทบาท ลักษณะ และองค์ประกอบของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

1.1 บทบาทของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังนี้ 1) เป็นผู้เสริมสร้างจิตสำนึก ความสามัคคี 2) เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน 3) เป็นสื่อกลาง ในการรับฟังรวบรวมความคิดเห็นและปัญหาของชุมชน และ 4) เป็นหน่วยในการประสาน โครงการกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มทั้งหลายในชุมชน และระหว่างผู้อาศัยในชุมชนและองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ภายนอก สอดคล้องกับแนวคิดของไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2524) ที่กล่าวถึงหน้าที่ ของชุมชนว่า การทำหน้าที่ของชุมชน เสมือนทำหน้าที่ของรัฐในภาพกว้างคือต้องทำหน้าที่ให้การ ดูแลการบริการเพื่อคนที่อยู่ในชุมชนนั้นได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมทั้งทางตรงและทางอ้อม คัดกรอง และให้การดูแล ให้การศึกษาแก่สมาชิกในชุมชนอย่างทั่วถึงและเสมอภาพ

1.2 ลักษณะของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มี 4 หัวข้อ คือ 1) เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) เป็นชุมชนที่มีการจัดการตนเอง 3) เป็นชุมชนที่มีความรัก ความห่วง ใยเห็นอกเห็นใจเป็นเจ้าของในชุมชน และ 4) เป็นชุมชนที่มีความสงบสุขและคนในชุมชนในมีคุณภาพ และคุณธรรมซึ่งตรงกับเป้าหมายของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 หมายถึง ชุมชนที่มีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่น มีศักยภาพใน การพึ่งตนเองและการเรียนรู้ในระดับสูง มีองค์กรในชุมชนกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาคี เครือข่ายการพัฒนาที่เข้มแข็งของชุมชนรวมทั้งมีความสามัคคี เอื้ออาทร อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และดำรงไว้ซึ่งคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่เป็น เอกลักษณ์ของชุมชน/ท้องถิ่น หรือเอกลักษณ์ความเป็นไทยได้อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็งของ โกวิทย์ พวงงาม (2553) ที่ว่าลักษณะของชุมชนที่เข้มแข็งมีดังนี้ 1. คนในชุมชนต้องเป็นคนที่ มีกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมศักยภาพของตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 2. เป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ คือสมาชิกช่วยกันเรียนรู้ ผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน 3. มีภาวะผู้นำชุมชน คือผู้นำเป็นผู้ประสานความคิดของ สมาชิก ให้โอกาสสมาชิกได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นกับผู้อื่น เพื่อนำไป ปฏิบัติให้เป็นประโยชน์เพื่อชุมชน 4. มีจิตสำนึกชุมชน คือสมาชิกสำนึกว่าตนเองเป็นเจ้าของชุมชนมี ความตั้งใจที่จะเข้าร่วมรับผิดชอบปัญหาต่าง ๆ กับบุคคลอื่น ๆ อย่าเหินห่างกันและเป็นมิตรภาพ ยอมรับในศักยภาพของกันและกัน 5. มีจิตวิญญาณชุมชน คือการที่สมาชิกมีความจงรักภักดีต่อ ชุมชน เสียสละทำงานเพื่อชุมชน และห่วงใยชุมชน 6. มีองค์กรชุมชนเข้มแข็ง คือประชาชนมีการ รวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น 7. มีการจัดการชุมชนที่ดี คือสมาชิกของชุมชนมีความสามารถในการ จัดการตนเองและชุมชนได้วางแผนและจัดกระบวนการดำเนินงานและประสิทธิผลการพัฒนาชุมชน ของตนเองได้ 8. มีเครือข่ายชุมชน คือมีกระบวนการเชื่อมโยงสมาชิกในชุมชนและองค์กรชุมชนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน 9. เป็นชุมชนที่พึ่งตนเองได้ และมีความสงบสุข

1.3 องค์ประกอบของประชาคม เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังนี้ ชุมชนในเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี แต่ละชุมชนจะมีคณะกรรมการชุมชนจำนวน 9 คน ที่เป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชนในการดำเนินงานประสานงานติดต่อระหว่างชุมชนและเทศบาลตามรูปแบบการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนดังนี้ คณะกรรมการชุมชนชุดหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการชุมชน 1 คน และกรรมการชุมชนไม่เกิน 8 คน สอดคล้องกับแนวคิดของไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2524) กล่าวว่า ชุมชนที่มีระบบปกครองต่างกันย่อมมีเสรีภาพ อิสรภาพแสดงออกต่างกันและย่อมส่งผลสะท้อนมาถึงวิถีชีวิตของ บุคคลที่อยู่ในชุมชนนั้น และความสัมพันธ์และปฏิบัติต่อกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ ย่อมผิดแผกแตกต่างกันไป นอกจากนี้เสถียร เหลืองอร่าม (2549) กล่าวถึงโครงสร้างของชุมชนว่า โครงสร้างของชุมชนประกอบด้วยบุคคล กลุ่มคน สถานภาพและบทบาท ระบบสังคม สถาบันทางสังคม และการแบ่งชนชั้นทางสังคม

2. ระดับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกในชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและชุมชนพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง และประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดการรับรู้และร่วมลงมือปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น มีศักยภาพในการพึ่งตนเองและมีการเรียนรู้ร่วมกันนำสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยสมาชิกในชุมชนมีการเรียนรู้และรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับการสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยการค้นหาศักยภาพ และการพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชน การฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน การส่งเสริมการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน มาสร้างประโยชน์และที่สำคัญ คือสร้างกระบวนการเรียนรู้วิเคราะห์ปัญหา การทดลองปฏิบัติจริงจากฐานทรัพยากร ด้วยการเชื่อมโยง เครือข่ายการเรียนรู้แผนชุมชน ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกลุ่ม และควรปรับวิธีคิด วิธีการทำงานของภาครัฐจากผู้สั่งการมาเป็นผู้สนับสนุน เมื่อวิเคราะห์การให้ความหมายของชุมชนเข้มแข็ง พบว่า เน้นผลลัพธ์ ที่สะท้อนถึงความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนรัฐ วรวัฒน์ (2562) พบว่า ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมวิถีในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านเครือข่ายองค์กรชุมชน ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน และงานวิจัยของ วิสิทธิ์ ยิ้มแย้ม (2561) การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี จากผลการวิจัย พบว่า หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบอำเภอเกาะจันทร์ เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งใน ระดับเข้มแข็งมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ปัจจัยด้านกระบวนการจัดการชุมชน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ วชิราภรณ์ สุรณะสกุล (2557) พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยวิทยาลัยชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกกลุ่ม และบุคลากรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับสูงแต่ขาดความรู้และทักษะที่เพียงพอต่อการทำโครงการวิจัยและบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชน รวมทั้งความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในด้านการวิจัยและด้านการบริหารโครงการทำให้วิทยาลัยชุมชนไม่สามารถขยายผลการดำเนินงานในวงกว้างและดำเนินงานได้อย่างจำกัด

3. การทดสอบสมมติฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิมา เสี่ยงเพราะ กานต์ บุญศิริ และ ภิศักดิ์ กัลยาณมิตร (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิ่ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม พบว่า เพศของประชาชนที่แตกต่างกันระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานไม่แตกต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามช่วงอายุ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า อายุ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย แพทริยา พลอยไป จุฑาทิพ คล้ายทับทิม และสุพัตรา จุณณะปิยะ (2558) พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีจำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระยุทธ สุดเสมอใจ (2551) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก ได้แก่ รายได้สุทธิต่อปี และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิติพงษ์ พงศ์วิทย์เวทิน (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่าประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

4. แนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี การวิเคราะห์การให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ในภาพรวม พบว่าสมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง พร้อมทั้งจะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนเองและชุมชน มีกระบวนการของชุมชนที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องเป็นวิถีของชุมชน ภายใต้การสนับสนุนของ

ผู้นำองค์กรชุมชนในลักษณะเปิดโอกาสให้กับสมาชิกทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วม โปร่งใสและพร้อมที่จะให้ตรวจสอบสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชน ร่วมคิด ตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและพัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการชุมชน และเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชน มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วยการพัฒนาทุก ๆ ด้านของชุมชนที่มุ่งการพึ่งตนเอง เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คนและมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนการพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด มีเครือข่ายความร่วมมือกับการชุมชนอื่น ๆ ท้องถิ่นภาคประชาสังคมหรือองค์กรเอกชน ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสนธยา พลศรี (2547) อธิบายว่า การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ และมีความสุข คือการทำให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกร่วมกัน มารวมตัวกันในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกันในการกระทำบางอย่างด้วยความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน เพื่อประโยชน์ สาธารณะ การรวมตัวกันอาจจะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กระจัดกระจายกันก็ได้ แต่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้จนกลายเป็นองค์กร (Community Organization) และมีความเชื่อมโยงกันนี้เป็นเครือข่ายย่อย ๆ ขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ชุมชนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิกด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ชุมชนควรให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชนกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม ร่วมคิด ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและการพัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ชุมชนควรพัฒนาทุก ๆ ด้านของชุมชนที่มุ่งการพึ่งตนเอง เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คนและมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนยั่งยืนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ชุมชนควรประเมินสถานการณ์ภายในชุมชน และสังคม รวมทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งภาคีการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่มีต่อชุมชน และการทำงานระหว่างพหุภาคี

2.2 ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

2.3 ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤต

เอกสารอ้างอิง (References)

- โกวิทย์ พวงงาม. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดที่ 3 พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ลำดับที่ 4 องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.
- ธณัฐ วรรณ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 9(2), 71-80.
- ธีระยุทธ สุดเสมอใจ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- นิติพงษ์ พงศ์วิทยเวทิน. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรสาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พิเชฐ ทังโต. (2557). ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย : กับบทบาทการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม. วารสารมจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 3(3), 51-66.
- แพทริยา พลอยไป จุฑาทิพ คล้ายทับทิม และสุพัตรา จุณณะปิยะ. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา. 4(4), 108-115.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2524). การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ; ไทยวัฒนาพานิช.
- วิสิทธิ์ ยิ้มแย้ม และอุษณากร ทาวะรัมย์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี. วารสารศิลปศาสตร์ประยุกต์. 11(1), 39 - 50.
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- อรุณ จิรวรรณกุล. (2557). สถิติในงานวิจัย เลือกใช้อย่างไรให้เหมาะสม. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา
- เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล. (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครปฐม.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. (2nd ed.). Sage Publications, Inc.

